

FOR DEFENSE
BUY
UNITED STATES
SAVINGS BONDS
AND STAMPS

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND, O., WEDNESDAY MORNING, MAY 20, 1942

LETO XLV. — VOL. XLV.

Kozaki so zopet napadali Nemce z vso furijo

Tri nemške oklepne kolone in posabljeni nacijske parašutarje.

SI SO NAPREDOVALI ZOPET 40 MILJ

Moskva, 19. maja. — Konjeničarske brigade Timošenkovih Kozakov so danes udarile po nacijskih vojski in prisilili k umiku. Na 60 miljski široki fronti so napredovali od 30 do 40 milj, strli oklepne kolone in pobili parašutarje, ki so se pustili za hrbtom na tla.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev. Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Kozaki so prešli most in napredovali v divjem napadu preko železnice, katerega so ustavili med točo nemških parašutarjev.

Potem, ko sta bila 14 dni na morju na malem splavu, je obrežna straža rešila ta dva brodomolca, ki sta 25 letni Terrence Bradley in 43 letni Joseph Dieltiens. Odpeljali so ju v bolnišnico v Norfolk, Va., kjer Dieltiens kmalu umrl.

Tudi v Ohio bo kmalu manj gazolina

Columbus, O.—Harry Beckmann, državni administrator za racioniranje, je izjavil, da bo najbrže tudi v državi Ohio kmalu prizadet motorist s tem, da bo dobil gotovo mero gazolina. Ohio so nameravali všteti k prvim vzhodnim državam, kjer je od 15. maja racioniranje gazolina, toda v zadnjem trenutku se je državi Ohio še prizaneslo, pa ne za dolgo.

Iz 23. varde je odšlo lepo število naših fantov

V ponedeljek je zopet odšlo precej slovenskih fantov iz 23. varde v armado. Sledeča imena smo dobili iz angleških dnevnikov: Louis Grdina (znani pevec), Joseph Champa, Louis Bajt, Victor Prebil, August Bizil, John Speck, Louis Kosmac, Frank Kolenc, Edward Stich, Joseph Sadar, Stanley Race, Frank Hrovat, Louis Kozel, Albert Lesnak, Stanley Vidmar, Edward Gliha, Frank Judnick, Victor Tomich, Edward Tomc, M. V. Klemencic, John Tomsic, Frank Gorenc, Laddie Skully, Edward Snyder, Joseph Trost, Adolph Gerbec, John Valencic, John Polichnick, Fred Hribar, John Podrzaj, Frank Kunstel, Edward Lovsin, John Ferkul, Joseph Pecjak, John Dobro. Želimo jim vso srečo in, seveda, tudi zdrav povratek. Le dobro se držite, fantje!

Nazaj k vojakom

Danes odide nazaj k vojakom korporal Frank F. Krasoc, 1533 E. 172. St., ki je bil od zadnjega petka na dopustu. Želimo mu srečno pot in zdrav povratek.

Nadaljni darovi

Frank Suhadolnik, 1196 Norwood Rd. je dal \$3 za vojni center, Mrs. Mary Cook iz 866 E. 139. St. je prispevala za vojni center \$2 in za MacArthurjev bombnik \$1.00. Prav lepa hvala!

Selitev tajnika

Sylvester Paulin, tajnik društva Zvon se je preselil na 9315 Easton Ave.

Prepoved proslave Zrinjskega in Frankopana v "Neodvisni"

London. — Iz Berna prihaja vest, da so nemške oblasti poglavniku Paveliču prepovedale proslavo obletnice smrti dveh hrvaških prvakov — Zrinjskega in Frankopana, ki so ju obglavili Nemci v Dunajskem Novem Mestu. Celo avstro-ogrsko monarhija se ni drznila prepovedovati proslave Zrinjskega in Frankopana, a to se je zgodilo v Paveličevi "Neodvisni."

V Clevelandu bodo nočno zatemneli luči ponekod

Ob 9:55 nočjo se bodo oglasile svarilne sirene v Clevelandu. To bo znamenje, da morajo biti ugasnjene vse luči v trgovinah, privatnih hišah in pri avtomobilih, ki bodo takrat na cesti. To velja za mesto od jezera, zapadne 25. ceste in Clark Ave. na zahodni strani ter od jezera, po 40. cesti, Hamilton Ave., 30. cesti, Pittsburgh Ave. in Pershing Ave. na vzhodu in jugu. Nad mestom bodo ta čas letali avijoni civilne patrulje, da bo izgledala stvar bolj vojni podobna. Avtomobili, ki bodo vozili po cesti ob jezeru, bodo smeli imeti luči, drugod pa ne. Avtomobili, ki bodo ta čas v tej zoni, morajo zapeljati k robniku in ugasniti luči. Nihče ne sme prižgati niti sveče, niti užgalice. 200 ognjegaških paznikov in 150 mestnih stražnikov bo gledalo na to, da bo vse v redu. Tema bo od 10 za 20 minut. Ulične svetilke pa ne bodo pogasili.

Četrta obletnica

V četrtek ob 7:15 bo darovana v cerkvi Marije Vnebovzete sv. maša za pokojnim Frank Mlakarjem v spomin 4. obletnice njegove smrti. Sorodniki in prijatelji so vabljeni.

Zaroka

V soboto se je zaročila Miss Josephine Mlakar, 1011 E. 76. St. iz dobro poznane družine Mr. in Mrs. Joseph Mlakar z Mr. Ludwig Novakom iz 5608 Dibble Ave.

Prestal operacijo

Anton Lavrič iz 21251 Arbor Ave., Euclid, O., je srečno prestal operacijo v Mt. Sinai bolnišnici. Nahaja se v vardi A, soba 117, kjer ga prijatelji lahko obiščejo.

Interniranje hrvaških kmetov na Liparih

London. (ONA) — Iz verodostojnih virov prihajajo vesti, da je italijanska vlada zaprla več tisoč hrvaških kmetov na otoku Lipari, znanem po svojem nezdruženem podnebu. Otok je v bližini Sicilije in njegove zloglasne ječe so znane po vsem svetu. To 'uslugo' so napravile italijanske oblasti 'poglavniku' Paveliču na njegovo posebno prošnjo.

Tukajšnji jugoslovanski krogi pravijo, da je bil neki član vstajne delegacije, ki je nedavno napravila uradni obisk v Bratislavi, bil pri povratku ubit, ker je pri kosilu v Bratislavi pripovedoval šaljive dovptje o Hitlerju.

Policijska ura v Splitu

London. (ONA) — Italijanske oblasti so v Splitu, glavnem mestu jugoslovanske zasedene Dalmacije, prebivalstvu strogo prepovedale sprehode po mestu od dveh popoldne do šestih zjutraj, torej polnih šestnajst ur. Oblasti upajo, da bodo tako premagale naraščajoče nezadovoljstvo v mestu.

Odlična učenka

Miss Alberta Bačnik iz 1218 E. 176. St. je tudi letos prvakinja na Western Reserve univerzi. Odnosla je rekord kot najboljša učenka prvega letnika. Naše čestitke pridni učenki!

J. N. Ackerman umrl

Joseph N. Ackerman, bivši republikanski državni senator, je včeraj umrl. Ackerman je postal slaven, ker je v državnih postavitvah vložil predlog, ki je dovoljeval postavno pivo v Ohio.

"Poslednji mož" bo v Collinwoodu

Kdor se hoče enkrat prav pošteno nasmejati, naj ne zamudi obiskati v nedeljo večer burko "Poslednji mož," ki jo bo postavil na oder zbor Ilirija. Predstava bo v Slovenskem domu na Holmes Ave., začetek ob pol osmih. Če omenimo, da bosta imela glavni vlogi Martin Rakar in Terezija Narobe, potem že veste, kaj bo. Preskrbite si pravočasno vstopnice!

Hlače so pa le!

Ko so v Lisboni na Portugalskem izmenjavali ameriške in nemške diplomate, je nek nadut Nemec zaničljivo izjavil napram nekemu Amerikancu: "Kaj bo Amerika! Tam se zdaj ne dobi niti več hlač z robom." Amerikanec mu je pa ročno zabrausil nazaj: "V Nemčiji se pa ne dobi niti hlač več!"

Sovražnost Dalmatincev proti silam osišča

Bern. — Iz verodostojnih virov prihajajo vesti, ki se uumevno ne skladajo z italijanskimi uradnimi poročili, da je stanje vzdolž dalmatinske obale vse prej kot pa v skladu z voljo okupatorskih oblasti. Četniška delavnost se nadaljuje in hrane je vse manj in manj.

Nobena tajnost ni danes, da je italijanski guverner v Dalmaciji sporočil vladi v Rimu, da ne more prevzeti odgovornosti za stanje ob obali in ne za stanje v notranjosti. V svojem sporočilu prosi za nove posadke in zlasti za hrano, vendar se zdi, da mu Rim ne more ugoditi.

85,000 Japoncev so poslali ob obrežja

San Francisco, Cal.—Približno 85,000 Japoncev so ameriške oblasti že poslale v notranje dežele ob obrežja, ali jih še bodo do 22. maja, ko ne bo smel biti noben Japonec več v bližini Sicilije in njegove zloglasne ječe so znane po vsem svetu. To 'uslugo' so napravile italijanske oblasti 'poglavniku' Paveliču na njegovo posebno prošnjo.

Slovenske graduantinke

Iz Jane Addams višje šole bodo graduirala sledeča slovenska dekleta: Mary Mlakar, 1011 E. 76. St., Lillian Prime, 985 Addison Rd., Dorothy Fortuna, 1093 E. 64. St., Helen in Anna Papesch, 1106 E. 64. St., Josephine Maurich, 1059 E. 69. St., Mildred Kramer, 5301 St. Clair Ave., Bertha Mihelic, 6223 Glass Ave., Sophie Jerman, 1289 E. 168. St., Mildred Erbenzik, 1258 E. 58. St., Josephine Lunder, 6704 Bonna Ave., Christine Sraj, 3566 E. 80. St., Marie Leustig, 6805 Edna Ave., Frances Jančar, 1251 Addison Rd.

Graduacija se bo vršila v četrtek večer ob pol devetih v Glasbeni dvorani mestnega avditorija na St. Clair Ave. in 6. cesti. Sorodniki in prijatelji so prijazno vabljeni. Dekletom čestitamo in jim želimo še mnogo uspeha v njih nadaljnem življenju.

Obisk iz Minnesote

Včeraj nas je obiskal v spremstvu Mr. Suhadolnika in Mr. Vidmarja ugledni trgovec iz Chisholm, Minn., Valentin Lesnak. Dospel je v Cleveland, da se je poslovil od svojega sina Alberta, ki je odšel v ponedeljek v armado Strica Sama. Ustavil se je pri družini Suhadolnik, 1196 Norwood Rd. pri svoji sestri Jennie. Prej ni bil še nikdar v Clevelandu in se mu prav dopade tukaj. Tem potom želi izročiti pozdrave na vse Slovence v Clevelandu in okolici, pa svoje prijatelje in znance, katerih radi številnih opravkov ne bo mogel vseh obiskati. V Clevelandu ostane še kak teden dni. Želimo mu prav veselo bivanje v naši metropoli.

Nov državljan

Te dni je dobil državljanjski papir naš poznani rojak Frank Modic iz 935 E. 67. St. Čestitamo!

Karte za gazolin se napoveduje za vso deželo s 1. julijem

Washington, 19. maja. — Urad za vojno produkcijo je naročil uradu za obrambno transportacijo, naj napravi načrte za gazolinske karte za vso deželo, pričeni nekako s 1. julijem. Ta odredba naj bi imela v prvi vrsti namen varčevati z avtornimi kolesi.

Malo pred tem je izjavil predsednik Roosevelt, da bo treba najbrže pričeti z racioniranjem gazolina po vsej deželi, ne samo v vzhodnih in zahodnih državah. Predsednik je izjavil na konferenci časnikaarjev, da je situacija gazolina, po njegovem mnenju, problem vse dežele.

Rekel pa je, da ni bilo treba meriti gazolina v onih delih dežele, kjer se dobiva gazolin direktno potom napeljanih cevi od oljnih vrelcev in rafinerij.

Urad za vojno produkcijo je o tem razpravljal še zadnji teden in kot se poroča, ni bil noben član tega odbora proti. Zaenkrat še ni gotovo, če se bo pričelo hraniti z gazolinom po vsej deželi, niti še ni gotovo, če se bo to pričelo s 1. julijem.

Ako se bo začelo s tem sistemom po vsej deželi, bo to samo posledica pomanjkanja prevoznih tankov, najsi bo po železnici ali s truki. V deželi ni nobenega pomanjkanja gazolina, ampak stojimo pa nasproti pomanjkanju prevoznih sredstev, je rekel Roosevelt.

Roosevelt namiguje, da bodo poslale Zed. države še več vojaštva v Evropo

Washington, 19. maja. — Predsednik Roosevelt je namignil pri konferenci časnikaarjev, da bo poslanih še več ameriških čet v Evropo, dodatno onim, ki so dospele tje zadnji teden v eni največjih ekspedij.

Ko so ga vprašali naj pove kaj natančnejšega glede onih čet, ki so dospele pred nekaj dnevi na Irsko, je rekel, da je bila ekspedija izvršena srečno in da upa, da bo še več takih ekspedij v bodoče.

Brigadni general Doolittle je vodil ameriške bombnike v uspešnem napadu na Japonsko

Washington, 19. maja. — Danes je sprejel v avdijenci predsednik Roosevelt brigadnega generala James H. Doolittlea ter mu izročil kongresno častno svetenjo, ker je s takim uspehom pred nekaj tedni vodil eskadrilo ameriških bombnikov na Japonsko. Z generalom je bilo odlikovanih tudi 79 ameriških letalcev, ki so se udeležili istega slavnega poleta.

Doolittle, ki je star šele 45 let, je pripovedoval, da eskadrila ni imela nobenih težav pri poletu na Tokio in druga japonska mesta. Leteli so komaj 1,500 čevljev visoko, zato so z lahkoto metali bombe na razne tarče. V neki ladjedelnici pri Tokiu so vrgli bombe na križarko ali bojno ladjo, ki je ravno v delu. Takoj je začela goreti. Pri mestu Nogoya so metali zažigalne bombe v tovarno za letala in jih trosili četrtil milje na dolgo.

IZ RAZNIH KRAJEV PO AMERIKI

Rock Springs, Wyo. — Jos. Kržišnik, sin Franka Kržišnika, se je pred dnevi vračal z letalom iz Californije. Pri Salt Laku je letalo trčilo ob skalnat hrib in se rzabilo. Štirinajst potnikov je bilo ubitih in med njimi je bil tudi mladi Kržišnik. Zapušča žena, dva otroka, starše in več bratov in sester. Pokopan je bil 5. maja.

Duluth, Minn. — V Hibbingu je umrl star pionir John Kržišnik, star 66 let. Zapušča žena, štiri sinove, dve hčeri, štiri vnuke, brata in sestro.

Joliet. — Dne 8. maja je za srčno hibo umrla Ana Terlep, roj. Jurčić, stara 65 let in doma iz Gorice pri Leskovci v okolič Krškega. V Ameriki je bila 45 let in tu zapušča moža, več sinov in hčera ter brata. — Danes je umrla Helena Bajt, stara 70 let.

Gowanda, N. Y. — Dne 4. maja je naglo umrla Ana Hočevar, roj. Kastelic, stara 45 let. Njen oče je bil doma iz Novega mesta, mati pa iz Trebnjega, toda ona je bila rojena na Hrvaškem. V Ameriki je bila 30 let in tukaj zapušča moža, dva sinova, ki sta oba v službi Strica Sama in hčera, v San Franciscu, Cal., pa dva brata.

V soboto bo ples!

Opozarjamo na ples, ki ga priredi v soboto večer Jugoslovanski kulturni vrt v SND na St. Clair Ave. Igrala bo fina godba in za vsestransko postrežbo bo dobro preskrbljeno.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

JAMES DEBEVEC, Editor

6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta \$2.25
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50,
četrt leta \$2.00
Posamezna številka 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months,
\$2.00 for 3 months
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at
Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1878.

83 No. 118 Wed., May 20, 1942

Strica Sama je včasih
težko razumeti

V največ slučajih je Stric Sam preveč dober, v nekaterih slučajih preoster, v mnogih slučajih je treba seči daleč v okoliščine, da ga razumemo. V dveh slučajih v novjšem času je šel v dva ekstrema, v vsakem v drugo smer, da si res ne vemo razlage.

Tako je pred nekaj meseci, na primer, postavil v razred sovražnih tujcev na tisoče oseb, ki so v dolgih letih bivanja v tej deželi dokazale, da jih ni bolj dobrih in lojalnih ljudi v Zed. državah. Obratno je pa pred par dnevi pomolostil vodjo ameriških komunistov, Earl Browderja, ki ni samo v tej vojni, ampak tudi v zadnji pokazal in dokazal, da nosi v svojem srcu vse drugo prejšnje ameriški patriotizem, lojalnost in zvestobo do svoje domovine.

Komunist Browder je bil obsojen na štiri leta ječe, ker je s krivo prisego dobil ameriški potni list. Komunisti so takrat zavpili, da je bil Browder žrtev svojega komunističnega prepričanja. To ni bila resnica, ker mu je bilo na sodnji dokazano, da je izjavil ali prisegel, da ni še nikdar prej dobil ameriškega potnega lista, dočim je v resnici že potoval dvakrat ali štirikrat z ameriškim potnim listom v Evropo. To je že precej velik pregrešek v očeh ameriških zakonov in štiri leta ječe ni bilo preveč.

Toda tiste čase, ko je bil Browder poklican pred sodnijo radi dobave potnih listov pod napačno pretvezo, je s svojimi rdečimi bratci napejal vse sile, da bi sabotžirali oborožitev Zed. držav. Takrat sta bili Nemčija in Japonska prav tako naši sovražnici kot sta danes. In vendar je vpil komunist Browder, da hoče predsednik Roosevelt v Wall Streetom zaplesti Zed. državo v imperialistično vojno, pa je za to s svojimi komunisti in sopotniki prirejal stavke v naši industriji in poskušal vse mogoče, da bi naša vojna industrija šepala.

Pomniti je treba, da je takrat dobival Browder povelja iz Moskve, ki je bila zaveznica Nemčije. V trenutku pa, ko je Hitler napadel Rusijo, je vojna izgubila svoje imperialistično lice in predsednik Roosevelt je postal največji junak, ki skuša dvigniti ameriški narod v boj proti nacijem.

Če je bil komunist Browder obsojen radi svojega političnega prepričanja, je bil zdaj oproščen iz istega vzroka. Takrat, ko je bil Browder sojen, ni bila Rusija še naša zaveznica in če bi ne bila postala naša zaveznica, bi bil moral Browder najbrže presediti vsa štiri leta.

Predsednik Roosevelt, ki je pomolostil Browderja, je rekel, da je to storil z namenom, da podvigne narodno edinstvo. Toda dvomljivo je, da bi bila dežela kaj bolj edina v tem vojnem naporu, ker je prišel Browder iz ječe. Danes jih je malo v deželi, ki niso za to, da se v polni meri pomaga Rusiji v njenem boju z naciji. Rusiji bomo pomagali le, ako ji bomo z največjo naglico pošiljali vojne potrebščine. To je naša dežela izvrševala že ves čas, ko je bil Browder v zaporu. S tem, da je bil Browder pomiloščen, ne bomo dali Rusiji niti en ščepec smodnika več, niti manj.

Kako je Browder pri volji pomagati svoji rojstni domovini Ameriki, je pa pokazal že v prvi svetovni vojni, ko je izjavil, da mu njegova vest ne dovoli, da bi prijel za orožje. Torej s takim človekom si dežela ne bo dosti pomagala, pa naj bo že za omrežjem, ali pa na svobodi. Toda človek, ki si upa nastopiti proti svoji lastni vladi, ko gre ta v boj proti diktatorjem in svojim največjim sovražnikom, je za deželo manj nevaren, če je za omrežjem, in da presedi svojo odmerjeno kazen, ki je bila pravična, če ne morda celo premila.

Da se ne pozabi. . .

Da pokažemo čitateljem, kako ostro so postopale italijanske sodnije z slovensko manjšino, naj navedemo iz sto in sto majev samo dva.

V maju 1928 so priredili fašisti v Škocijanu pri Divači narodno slavnost. Tukaj je nekdo strgal z droga italijansko zastavo. Takrat je sedelo v gostilni več slovenskih dijakov in drugih domačih fantov, ki so prepevali slovenske pesmi in ki niso ničesar vedeli o strgani zastavi. Pa so navali nanje karabinjerji in jih vse do zadnjega odpeljali v ječo. Potem, ko so presedeli v ječi 12 mesecev, je bilo sedem izmed njih obsojenih na skupno ječo 102 meseca. Ščasoma so jim pa to kazen znižali na polovico. Toda zato so bili pa obsojeni trije Slovenci, ki so takrat prisostvovali obravnavi, v pregnanstvo na pet let. To so bili zdravnik dr. Sardoč, odvetnik dr. Dekleva in vseučiliščnik R. Pahor.

V noči 1. avgusta 1931 je Anton Žagar, star 20 let, v kate-terega spremstvu je bil neki Jakob Čuček, ki je bil še mlajši, obstrelil blizu Košane nekoga člana milicije in sicer zato, ker je ta iz same hudobije ustrelil Žagarjevega psa. Oba sta bila obsojena na dosmrtno ječo in vrhu tega še na težko denarno kazen.

To kaže, kako kruto je postopla italijanska justica s slovensko manjšino, katero so pri vsakem prestopku obdolžili političnih motivov, pa naj je bil prestopek že tak ali tak. V nasprotju so izšli fašisti svobodni ali vsaj z malo kaznijo, tudi če so bili obtoženi umora, požiga ali kakega drugega zločina.

BESEDA IZ NARODA

Za pomoč Jugoslaviji

Maple Heights, Ohio.—V soboto večer 23. maja, priredi pevski zbor Planina, koncert v SND, 5050 Stanley Ave., Maple Heights, O. Ves čisti preostanek tega koncerta bo šel za pomoč Jugoslaviji, oziroma bo oddan odseku JPO,SS št. 2 v Clevelandu, od tu na glavni odbor JPO,SS.

Čenjeni rojaki, od blizu in daleč, ste vabljeni da se udeležite tega koncerta in s tem pomagajte naši stari domovini, ki bo po tej vojni pomoči najbolj potrebna. Poleg tega pa je za ta koncert izbran tudi izvrsten program, tako da boste imeli tudi en večer duševnega užitka, ki je v teh časih neobhodno potreben. Na programu je par solospjevov, par duetov, četvero-rospev, kakor tudi ženski, moški in mešan zbori.

Po končanem koncertu pa bo tudi ples, za katerega bodo igrali poznani Kordanovi godbeniki iz Newburgha, tako da bo tudi plesalec zadovoljno postreženo.

Sedaj pa je naša dolžnost da napolnimo dvorano SND, do zadnjega kotička, ter s tem pokažemo da je tudi naša naselbina pripravljena nekaj žrtvovati za ta človekoljubni namen. Sedeva ste vabljeni tudi naši stari posetniki iz drugih naselbin da tudi Vi pridete, ker sami Maple Hajčani ne moremo napolniti dvorane, ker nas je premalo.

Na svidenje v soboto ob pol osmi uri zvečer.

Anton Perušek.

Naši kulturni vrtovi

Kulturni vrtovi niso le krasa mesta Clevelanda, ampak so tudi izrazit simbol narodnostnih skupin. V ponos nam je lahko še zlasti Jugoslavanski kulturni vrt, saj je prav lep in v njem stoji tudi spomeniki naših velikih mož, pisateljev in pesnikov. Še je prostora v vrtu tudi za nadaljne spomenike, katere bomo še lahko postavili.

Zato pa bi ne bilo prav, da bi akcija za izboljšanje našega kulturnega vrta spala, ampak bi se lahko pričelo ponovno delovati v ta namen podobno, kot se je delovalo pred nekaj leti.

Res, da so se časi precej drugačili, ali vseeno je le v čast, ako se tudi sedaj narod pokaže v javnosti ob gotovih prilikah kot edinstven in zaeno lojalen ameriški državljan. In ravno kulturni vrt nudi najlepšo priliko za udejstvovanje narodnega življa. Vsaka moralna akcija pa mora biti podprta tudi finančno.

V ta namen bo prirejena plesna veselica v soboto večer, 23. maja v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Za plesalce bo igrala poznana Vadalnova godba, za starejše pa bo pri mizah domača zabava, kjer sreča prijatelj prijatelja in se tudi lahko zapoje prelepo slovensko pesem. Prav vsi ste vabljeni, da pridete v soboto večer v Slovenski narodni dom na St. Clair Ave. Pozdrav in na svidenje,

Frances Ponikvar.

Primorski Slovenec prinaša pozdrave iz zasužnjene domovine

Dragi bratje!

Te dni sem stopil na posvečena tla severnoameriške velike demokracije Franklin D. Roosevelta. V tem, za me srečnem trenutku, smatram za svojo posebno prijetno dolžnost, da pošljem iskren in srčen pozdrav vsem bratom Slovincem, Hrvatov in Srbom v Ameriki.

Med vas, dragi bratje, prihajam kot odposlanec vseh Slo-

vencev in Hrvatov iz Julijske Krajine, to je, Trsta, Istre in Gorice.

Kot Slovenec iz Trsta sem zastopal interese in aspiracije našega naroda iz Julijske Krajine že po prvi svetovni vojni kot član jugoslovanske delegacije pri mirovni konferenci v Parizu in kot član Narodnega predstavništva v Beogradu. V borbi za svojo svobodo sem tedaj imel dva najmočnejša zavetnika, enega idealnega in drugega stvarnega, svojo sveto pravico in pa velikega predsednika Woodrova Wilsona.

Kljub temu pa v svoji borbi nismo uspeli. Mirovna konferenca je bila v začetku leta 1920 v Parizu končana, naše vprašanje — razmejitev med Jugoslavijo in Italijo — pa še ni bilo rešeno. Zato sem, ko sem zapustil Pariz, nadaljeval svoje delo v parlamentu v Beogradu z istim ciljem. Na žalost pa so krivica, laž in pa nasilje zmagali nad našo sveto pravico in tako je pol milijona Slovencev ter dvestotisoč Hrvatov padlo kot žrtev nenasičenemu laškemu imperializmu.

Naš narod, kmetov in delavcev, je bil pahnjnjen v suženstvo in izročen v eksploatacijo požrešnemu fašistovskemu kapitalizmu. Rešitev, na katero je morala Jugoslavija pod težo okolnosti pristati stoji v popolnem nasprotju z narodno voljo slovenskega prebivalstva Julijske Krajine in s tem z elementarnimi principi mednarodnega prava in pravice, ter celo z onimi istimi načeli svobode vsakega naroda, ki so bili proglašeni kot temelj nove razdelitve Evrope po vojni 1914-1918.

Po sklenitvi Rapalske pogodbe je Italija proglasila aneksijo Julijske Krajine, Fašistovske tolpe — tedaj še ne na vlasti — so palile, rušile in ubijale po tej naši nesrečni deželi. Tisoči naših najboljših ljudi iz Trsta, Istre, Goriške in Notranjske so trpeli po ječah in koncentracijskih taboriščih Italije. Vkljub tem pretžkim razmeram — ali morda ravno zaradi tega, ker so bile tako težke — sem smatral za svojo dolžnost, da se vrnem v svoje rodno mesto Trst, med svoj narod in da z njim delim težko usodo.

Z aneksijo te naše zemlje smo ne samo bili oropani svoje svobode, do katere smo imeli pravico, ampak je bilo postopanje naših novih gospodarjev z nami tako, da ostane zapisano v zgodovini Italije in fašizma s sramoto, od katere se ne bodo nikdar oprali. Bili smo oropani ne samo politične svobode, ampak tudi vseh naših dotedajšnjih kulturnih tekovin. Ravno tako smo bili vrženi v brezdušno eksploatacijo laškimi in fašistovskim ekonomskim interesom. Skratka, bili smo ekonomsko, socialno, kulturno, nacionalno in moralno brez pravic, brez zaščite, vrženi tuje v žrelo in od njega neusmiljeno izrabljeni, oropani in ponižani. Celokupna struktura enega dela slovenskega in hrvatskega naroda z mnogimi lepimi in naprednimi ekonomskimi, socialnimi in kulturnimi ustanovami je bila barbarsko uničena na tem teritoriju, ki ga je vzela pod svojo zaščito "dvatisočletna" italijanska kultura.

Veličanstven je bil odpor našega naroda proti temu nasilju. Človek je najlepši, kadar se bori za svoje človečansko dostojanstvo, za svojo svobodo. S tega vidika je odpor našega naroda pod Italijo proti nasilju in njegova borba za svobodo prava poezija, ki bo v njegovi zgodovini v bodočnosti morala najti pravo oceno. S ponosom smemo poudariti, da vkljub nezalšanemu nasilju v vseh 23

povojnih letih v Julijski Krajini ni bilo nobenega izdajalca, nobenih kvistlingov.

Na tisoče mojih sorojakov je fašizem pahnil v zapore in konfinacijo samo zato, ker so hoteli ostati zvesti svojemu rodu in ker niso hoteli biti sužnji italijanskemu imperijalističnemu fašizmu. Preko sedemdeset tisoč jih je moralo zapustiti svoja ognjišča in iskati azil v Jugoslaviji, preko trideset tisoč drugih se je zateklo v razne druge kraje Evrope, Afrike, Severne in Južne Amerike. Sto tisoč emigrantov za tako majhen narod! Ali ni to strašno? Tako usoda je zadela tudi mene. V borbi za najelementarnejše človečanske pravice, me je fašizem kot predsednika političnega društva "Edinost" v Trstu pahnil v zapor in mi s tem onemogočil vsako nadaljnjo delovanje, vsled česar sem moral tudi jaz zapustiti svoje rodno mesto in iskati pribežališče med svojimi brati v Jugoslaviji.

Tu smo v okviru naše jake in solidne organizacije "Zveze jugoslovanskih emigrantskih organizacij iz Julijske Krajine" dvigali glas teptanega naroda proti v neovpajočim krivicam Italije in fašizma ter nadaljevali borbo za svobodo. S tiho in podzemeljsko borbo naroda samega na terenu v Julijski Krajini, smo se mi ponosni sinovi Trsta, Istre in Goriške kot en mož, upirali tiraniji in zločinskemu početju fašistovskih banditov. Žrtev Vladimirja Gortana, Bazoviških mučnikov, monstre-proces leta 1930 pred rabeljskim fašistovskim Specialnim Tribunalom v Trstu, in premnoge druge žrtev nas niso mogle zaustaviti v naši neustrašni borbi. In tako SMO BILI SKOZI DVAJSET LET PREDHODNIKI DANAŠNJE GIGANTSKE BORBE VELIKIH DEMOKRACIJ PROTI ZDRUŽENIM FAŠISTOM CELEGA SVETA. Obnem smo visoko dvigali zastavo naše pravice za svobodo in neodvisnost.

Ko je 1. septembra 1939. leta Hitler izzval sedanji svetovni požar, smo mi iz Julijske Krajine brez obotavljanja izbrali svojo pot. Takoj smo razumeli, da je s tem začela borba fašizma za življenje ali pa smrt. Vkljub javno izjavljeni politiki nevtralnosti jugoslovanske vlade, smo mi smatrali da je naša dolžnost pomagati demokracijam v njihovi borbi, ker njihova zmaga pomeni naše življenje in našo svobodo, kakor bi njihov poraz pomenil našo končno smrt. Dobro smo se zavedali, da se svoboda more odkupiti samo z žrtvami.

Na to našo borbo je fašizem odgovoril s procesom v prvi polovici preteklega meseca decembra pred istim rabeljskim Specialnim Tribunalom v Trstu, ki se je maščeval nad nedolžnimi žrtvami, katerim ni mogel dokazati nobenega kaznjivega dejanja. Vkljub temu je ubil pet naših bratov, in obdoli štiri na doživljensko ječo, 23 na po 30 let ječe, enega na 24 let, tri na po 16 let, šest na po 15 let, in ostale na manjše kazni do 6 let.

Naše delo pa je še pred tem procesom imelo za nas težke posledice: izdajniški režim princa Pavla, in narodna vlada Cvetkovića in njegovih pomagačev, so pod pritiskom Rima in Berlina pričeli preganjati naše organizacije in jih končno razpustili z našo "Zvezo" na čelu. Pred poznanim "državnim sodiščem za zaščito države" v Beogradu, torej v srcu Jugoslavije, smo se morali od nas kot Jugoslovani zagovarjati zato, ker smo se borili — za pravico in svobodo zaslužnih Jugoslovancev, in s tem za povečanje Jugoslavije. . .

Tudi jaz sem kot predsednik "Zveze" prebil mesec dni v pro-culem beograjskem zaporu "Glavnjači," potem pa bil 8

mesecev interniran v notranjosti Srbije.

Pa se nismo udali. Vkljub preganjanju, smo nadaljevali z delom in podnašali nove žrtve za dosego svojega ideala. Namesto razpuščenih organizacij smo osnovali "JUGOSLOVENSKE ODBOR IZ ITALIJE." Že samo ime pove cilj in namen. On je nadaljevanje delovanja "Jugoslovanskega odbora" iz prve svetovne vojne, seveda z omejenim ciljem: oni odbor je deloval za osvoboditev vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki so tedaj živeli v okviru avstro-ogrsko monarhi-je, naš zadatek pa je boriti se za svobodo še onih, ki so po prvi svetovni vojni ostali izven mej Jugoslavije.

Po sklepu naše organizacije sva jaz, kot predsednik, in tajnik g. Ciril Hajek, ki je bil tudi težko preganjan, pravočasno in pred podpisovanjem trojnega pakta zapustila Jugoslavijo, da v svobodi nadaljujemo naše delo. G. Hajek je ostal v Kairu, kjer zelo aktivno deluje med tamošnjimi Primorci. Člana našega odbora sta tudi g. Miran Rybar v Kairu in g. Josip Mohorovič, sedaj v Njujorku.

Pri vsej skromnosti smemo s ponosom trditi, da SMO PO SVOJEM DELU IN PO SVOJIM CILJIH BILI PREDHODNIKI SLAVNEGA MARCA 1941.

Ko je jugoslovanska vlada prišla v inozemstvo, je prevzela naš program v svoj državni program, kakor je to v svojem znanem govoru 27. junija lani po londonskem radiju omenjal sedanji predsednik jugoslovanske vlade g. gen. Simović.

Naš odbor nadaljuje svoje delovanje kot glas prizadetega naroda.

In tako prihajam jaz kot predsednik "Jugoslovanskega Odbora iz Italije" kot živa pričča naše borbe, naših žrtev in naše nezlomljive volje za svobodo, iz Londona med vas, dragi bratje, da vam prinesem pozdrave Trsta, Istre in Goriške, ter da skupno z vami v bratski solidarnosti iz te plemenite zemlje največje in najpopolnejše svobode, dvignamo glas za dosego svete pravice, ki jo nam Primorcem odreka barbarski fašizem, a na slovenskem Koroškem teutonski nacizem. Mi se borimo za svojo narodno in socialno osvoboditev. Kot delovno ljudstvo se mi borimo proti izkoriščanju pohlepnega tujca. Bog je ustvaril sonce tudi za nas, in tudi mi imamo pravico jesti na svoji zemlji svoj kruh.

Prepričan sem, da bomo med svojimi brati v Ameriki našli polno razumevanje za svojo borbo in bratski sprejem. Vprašanje, kateremu služi "Jugoslovanski Odbor iz Italije" zadeva najbolj Slovence, ker je med Jugoslovani, ki so ostali izven mej Jugoslavije največ Slovencev; zadeva pa tudi Hrvate, ker je med njimi dober del Hrvatov; zadeva pa tudi Srbe, ne le ker je v Istri ena srbska občina, ampak ker ozemlje, ki je etnografsko naše in na katero pravično aspiriramo, ako se pravilno razume njegov značaj in pomen, predstavlja ogromen aktivum za blagostanje in prestiž cele Jugoslavije kot države. To vprašanje in vprašanje stranke ali posameznikov, temveč je obče nacionalno, in mora biti sveto vsakemu Srbu, vsakemu Hrvatov in vsakemu Slovincu, saj gre za svobodo njegovih bratov!

In kakor smo v prvi svetovni vojni imeli na svoji strani poleg naše svete pravice dragoceno pomoč velikega predsednika Wilsona, tako verjamemo, da bomo v sedanji borbi smeli računati na pomoč ameriške demokracije pod vodstvom velikega predsednika Roosevelta.

Narod, ki me je poslal, da se za njega borim, ne zahteva

drugega kot to, da se popravi strašna krivica, ki mu je bila storjena in da se mu priznajo uživalo drugi narodi. Od te hteve ne odnehamo, pa naj stori kar hoče! Pred nami je zgodovinski moment, ko moramo sebi priboriti svobodo, držati pravila legendarnega junaka Draže Mihajlovića, v cigar stah se bori lepo številno Slovencev in zlasti Primorcev: boji se grob nego robl!

V takem duhu in neomajnem prepričanju in optimizmu, bomo vkljub vsem ogromnim težavam, ki so na poti, dosegli svoj ideal, t. j. svojo svobodo. Vas, dragi bratje, srčno pozdravljam živeli!

Za časa svojega bivanja v Ameriki, prenašam sedišče "Jugoslovanskega odbora iz Italije" iz Londona v Njujork (adresa: 421 West 119 St., New York City).

Dr. Ivan Marija Čok
Predsednik "Jugoslovanskega Odbora iz Italije"

Neka žena s Pivke se večkrat peljala v Ljubljano. To je bilo v času italijanske okupacije. Seveda, ko se pripeljala od Rakeka, prišli na vlak carinski uradniki, ki so preiskovali, če kdo s seboj kako carini področno robo, ki bi jo hotel vtičati v Jugoslavijo.

Tako je prišel carinar s silih smo jim rekli ibratarij di do te naše ženice in jo vprašal, če ima s seboj kak stvar, za katero bi bilo treba plačati carino.

"Ej, kaj bom imela," je rekla, "drugače nimam kot kaj vode v tej-le steklenici."

"Kakšna voda pa je to?" izveduje carinar. "Veste, bila sem na božji ti v Ricmanjih, pa sem našla čila steklenico blagoslovljeni Ljubljano. Veste, gospod nar, ta voda ima čudovito naj bo pri. . ."

"Je že dobro, že dobro," prekinje uradnik, ki je imel meji bogate izkušnje v rinih različnih. Pa vzame rinar steklenico lepo v roko odmaši in poduha.

"Oho!" zavpije zmagošno, "saj to je pa čisto pravi pristni slivovec!"

"Kaj?" se široko začudi brisanca ženica, "da je slivovec v steklenici? Če je, potem ne morem reči drugega, kot se je zgodil čudež. Kaj vam nisem rekla, da ima ta čudovito moč."

Sicer ne vem, če je carinar veroval v čudež, zdi se mi, da je tisti "čudež" stal že na precej lir.

LIBERTY LIMERICKS

There was a machinist named Harry Who worked in a steel mill at Gary, And always on pay day, Instead of a play day, He bought all the BONDS he could carry!

You can help force the strongest arm in the world Whether a 10c Stamp or an \$12.75 Bond buy regularly!

RDEČA KOKARDA

ROMAN IZ VELIKE REVOLUCIJE

STANLEY WEYMAN

"Različa v nazorih!" mi je osorno planil v besedo. "Dvo-rec moje matere v Cahorsu ima samo še štiri glavne zidove. Grad mojega brata v Saint-Alaisu je kup razvalin. In vi govorite o različnosti nazorov!"

"Nu, imenujte to kakor vam drago."

"In mimo tega," se je živahno oglašila gospa Catinotova, "oprostite, gospod de Saint-Alais, mimo tega veste, kako zelo potrebujemo novih izpreobrnjenec. Gospod vikont je plemič ter pameten in veren človek. Samo malo, prav malo je še treba," je dodala ter se z dobrim nasmeškom ozrla name, "pa bo pregovorjen. Kaj bi rekli, če bi roka vaše sestrice dovršila zveličalno delo in bi vaša gospa mati pristala na to?"

"Niti tedaj je ne bi dobil!" je odvrnil z divjim glasom in z očmi odvrnjenimi od mene. "Ali," je vsa začudena povzela mlada žena, "pred tednom dni ste mi vendar rekli..."

"Pred tednom dni ni danes," jo je prekinil Louis. "Sicer pa dodam samo še eno besedo. Žal mi je, gospod vikont, da vas vidim v Nimesu, in prosim vas, da se vrnete domov. Dobra tu ne morete storiti nič, zato pa slabega toliko, da boste sami prizadeti. In ni ga sredstva, ki bi vam pomaglo, da dosežete svoj namen."

"To še ni gotovo," sem trmasto odvrnil, čuteč, kako me spet obhaja gnev. "In pred vsem: ker pravite, da ne morem najti gospodične Denize, se hočem poslužiti zelo preprostega sredstva. Čakal bom tu, da odidete, in nato pojdem za vami do doma."

"Tega ne boste storili!" je vzkljnil.

"Bodite uverjeni, da bom," sem rekel z izzivajočim glasom.

Toda gospa Catinotova je posegla vmes.

"Ne, gospod de Saux," je rekla s plemenito odločnostjo, "tega ne boste storili, ker bi s tem zlorabili moje gostoljubje..."

"Toda mi prepoveste?"

"Da, prepovem vam."

"Če je tako, gospa, se odrečem. Toda..."

"Nič toda! Sklenita zdaj"

premirje, prosim vaju," je rekla s trdnim glasom. "Če se že hočeta vojskovati drug z drugim, vsaj ne začnita pri meni. Sicer pa mislim, da je boljše, če vas prosim, da se poslo-vite," je končala in me prose-če pogledala.

Ozrl sem se na Louisa. Toda on se je bil obrnil v stran in se je delal, kakor da me ne vidi. To je bil zame milostni sunek. Ugovarjati gospe Catinotovi je bilo prav tako nemogoče kakor ostati pri njej proti njeni volji. Zato sem se molče naklonil ter vzel svoj plašč in klobuk s stola, kamor sem ju bil odlozil.

"Neizmerno mi je žal," je rekla z ljubkim glasom.

Pomolila mi je roko.

Ponesel sem jo k ustnicam.

"Jutri... opoldne... tu-kaj," je šepnila.

Zdrnil sem se. Njen glas je bil tako tih, da sem besede bolj uganil nego slišal; tem razumljivejša pa je bila zame nema govoricca njenih oči. A to je trajalo samo trenutek, nato se je odvrnila od mene. Žalostno sem se ozrl na Louisa, ki mi je kazal hrbet, in odšel.

Sluga, ki me je bil privel v hišo, je čakal v veži.

"Vaš konj je v gostilni 'Pri Louvru,' gospod," je dejal, ko mi je odprl vrata.

Dal sem mu srebrnjak in stopil čez prag, ne vedoč, kam naj se obrnem. Moja zamišljenost je bila tolikšna, da sem se z glavo zaletel v človeka, ki mi je prišel naproti. To me je vzdramilo. Ozrl sem se. Ura je bila okoli desetih in maloštevilne svetiljke so razlivalo po križempotjih nekaj blede svetlobe; vzlic poznemu času pa je bilo še dokaj ljudi na ulici. Nekateri so se ustavljali in kramljali med seboj, a večina jih je nekam hitela, vsi v isto smer, moški zahomotani do oči in ženske zamotane v pajčolan-e.

Ustavil sem prvega, ki sem ga srečal, in sem ga vprašal, kje je gostilna 'Pri Louvru.' Pri tej priliki sem zvedel, kaj je vzrok živahnemu prometu.

"Procesija je bila," se je re-sasto odrezal neznanec. "Čudno je, da ne veste," je dodal s pomembnim pogledom na moj klobuk.

Nato mi je obrnil hrbet. Šele tisti mah sem se spomnil svoje rdeče kokarde in sem jo jadno odstranil, preden sem krenil dalje. Spotoma me je prehitel drugi neznanec in mi je kar med tekom stisnil v roko neki papir. Preden sem utegnil odpreti usta, je bil že daleč; a ta dogodek je čudno povečal zmedo mojih misli. In nič se nisem zavzel, ko so mi v gostilni povedali, da so že vse sobe oddane.

"Moj konj je že pri vas," sem vztrajal, meneč, da gospodar ne zaupa mojemu mošnjič-čku, ker me vidi pešca.

"Vem, gospod; a vse kar vam morem ponuditi, je to, da pre-nočite v obednici," je vljudno odvrnil. "In verjemite mi, da vam tudi drugod ne bi bolje postregli. Mesto je polno tuj-cev. Skoro toliko jih je kakor tegale onega," je dodal in nekam zlovoljno pokazal z očmi na papir, ki sem še vedno držal v roki.

Tedaj sem ga pogledal. Bil je proglas z naslovom: "Bogo-skrunstvo! Sveta Devica pla-ka!"

"Nekdo mi ga je spotoma stisnil v roko," sem dejal.

"Kakopak," je dejal gostil-ničar. "Ko smo nekega jutra

vstali, so bili vsi zidovi pokriti z njimi. Drugič jih je veter raznašal po ulicah kakor jese-ni listje."

"Čujte," sem se osmelil, vi-deč, da je že povečerjal in da se mu hoče govoriti, "ali veste, kje stanuje markiz de Saint-Alais?"

"Ne, gospod," je odvrnil. "Teга plemiča ne poznam."

"A vendar je tukaj, s svojci vred."

"V Nimesu je zdaj toliko ljudi!" je dejal in skomignil z rameni.

Nato je vprašal tiše:

"Ali je rdeč, gospod — ali narobe?"

"Rdeč," sem odgovoril brez obotavljanja.

"Aha! Nu, med to gospodo je nekaj takih, ki prenašajo našemu gospodu Fromentu po-što v Turin in Montpellier. Pravijo, da bi jih bil moral naš župan že davno aretirati; a kaj, ko je sam rdeč — z večino mestnih svetovalcev vred! Si-cer pa ne trdim ničesar, zakaj sam se ne prištevam nobeni str-sem se ne prištevam nobeni str-anki. Ali ni plemič, ki ga iščete, nemara izmed teh?"

"Verjetno je zelo," sem de-jal. "Tedaj je gospod Froment tu?"

"Mar ga poznate?"

"Da, sem rekel kratko. "Ne-koliko."

"Bogme ne vem, ali je tu ali ne," je povzel gostilničar, ma-haje z glavo. "To je zmerom negotovo."

"Zakaj?" sem vprašal. "Ali ne živi v Nimesu?"

"Pač; v Avgustovih vratih živi, na starem obzidju, poleg kapucinskega samostana. To-da," je nadaljeval s tajinstvenim obrazom, plašno gledaje okoli sebe, "časih ga vidijo, ka-ko se prikaže iz krajev, ki ni nikoli stopil vanje. Tako na primer iz hiše v areni. Pravijo celo, da ima tudi pri kapucinih zavetje. In če greste v krčmo 'Pri Devici' in se skličete nanj, boste pilci, ne da bi plačali."

Po teh besedah je zmajal z glavo, kakor bi se bil zdajci spomnil, da je preveč govoril, ter naglo odšel. Na svoje vprašanje po gospodu de Geolu in Butonu sem zvedel, da tudi onadva nista bila dobila sob in sta odšla k "Francoskemu gr-bu"; ker mi je pa samemu pri-jalo, da se ju začasno iznebitim, sem sprejel gostilničarjevo po-nudbo in sem si postal v obed-nici, kakor sem vedel in znal.

Edina skrb in zagonetka, ki mi v tem trenutku ni dala mi-ru, je bilo Louisevo vedenje ter čudna, nenadna izprememba, ki sem jo bil opazil pri njem. Izprva ves srečen, da me vidi, in poln nekdanjega prijatelj-stva, se je bil mahoma obdal s hladno in sovražnostjo, ki se je zdela še gospe Catinotovi tako neverjetna, da je ostrme-la nad njo. Kar groza se je iz-razila v njegovem vedenju. Ali bi bilo mogoče, da bi bila ona umrla? Da bi bila Deniza...? Moj duh se je uprl tej misli. Trepetaje sem vstal z ležišča in begal po sobi do belega dne. Slišal sem vse: klice nočnega čuvaja, bitje ure v zvoniku in zdaj pa zdaj nagle korake, zna-ke razburjenja, ki je vladalo po mestu. Toda meni je bilo malo do Fromenta, do rdečih, belih in trobojnih kokard; vse druge misli so mi rojile po glavi.

Hiša se je naposled predra-mila, toda jaz sem moral čakati do poldne, da se vrnem h gospe Catinotovi. Dotlej sem se potikal po mestu in ogledo-val stare zgradbe. Toda te stavbe, ki bi me bile ob vsakem drugem času napolnile z občudovajjem, danes niso mogle prikleniti mojih oči; in z nič večjo pozornostjo me ni nav-dajal pogled na gosto množico, ki je mgolela po ulicah ter se ustavljala pred krčmami in le-paki na zidovih. Moje misli se niso mogle odtrgati od Louisa in od moje ljubezni. Ob prvem

udarcu dvanajste ure sem po-trkal na vrata gospe Catinoto-ve; ko je udarilo zadnjič, sem stal pred njo.

Le en pogled sem vrgel na njeno običje pa mi je zastalo srce in beseda zahvale mi je zamrla na ustnicah. Tudi ona je bila videti zmedena. Izprva sva le molče gledala drug drugega.

Naposled sem se po sili nasmehnil in napravil miren ob-raz.

"Vidim, gospa, da imate za-me zle novice," sem izpregovo-ril.

"Res se bojim, da ne bi bile prehude za vas," je odvrnila s potrjim glasom. "Zakaj prav za prav nimam vočbe nikakih."

"A vendar pravi pregovor: 'Nič novic je dobra novica,'" sem dejal, ne vedoč, kako naj jo razumem.

Ustnice so ji vzdrgetale, to-da njene oči so ostale pobeše-ne.

"Ne, gospa," sem povzel, ču-teč, kako se mi krči srce, "saj ni mogoče, da mi ne bi imeli ničesar sporočiti. Ako ne dru-gega, mi vsaj lahko poveste, kje morem govoriti z gospo de Saint-Alais."

"Ne, gospod, ne morem vam povedati," je rekla s tihim glasom.

"In tudi ne tega, zakaj je postal gospod Louis mahoma tako sovražen nasproti meni?"

"Ne, gospod, tudi tega ne. In prosim vas," je živahno do-dala, "če ste res plemič, priza-nesite mi z nadaljnimi vprašaji. Ko sem vas povabila, da pridite danes k meni, sem še upala, da bom mogla kaj stori-ti za vas. Kakor vidim zdaj, vam ne morem dati ničesar ra-zen bolečine."

"In to je vse, gospa?"

"To je vse," je odvrnila z za-moham roke, ki je bil zgovor-nejši od njenih besed.

Še enkrat sem vrgel oči po sobi, nato sem se obrnil proti vratom. A sredi poti sem se premislil.

"Ne!" sem vzkljnil strastno. "Nikamor ne pojdem, ne da bi preje slišal vse! Le kaj bi uteg-nili vedeti, gospa, da vam je tako zapečatilo usta? Kaj se snuje zoper njo, da se ne upa-te povedati? Govorite, gospa! Pozvali ste me k sebi, da mi nekaj razodenete. Ni dvoma, da je tako."

Toda ona me je samo očita-joče pogledala.

"Gospod," je dejala, "ako molčim samo v vašo korist. Ali naj bo to moja nagrada?"

Bil sem premagan. Brez be-sede odšel.

Ledeno razočaranje, ki mi je v prvem trenutku napolnilo dušo, se je kmalu izpremenilo v skelečo bol. Kakšen je uteg-nil biti vzrok te izpremembe gospe Catinotove? Kaj so ji bili odkrili? V čem je bila skrivnostna nevarnost, ki je vplivala nanjo in na Louisa, da sta se bila odvrnila od mene kakor od kužnega bolnika?

Nekaj časa sem se vdajal črnemu obupu. Toda sonce, ki je preplavljalo ulice, r.e je

kmalu spravilo na manj temne misli. Nimes vendarle ni bil tako velik, da bi bilo v njem nemogoče najti človeka!

Ko sem nekoliko oživel ob tej tolažbi, se je zdajci vzdig-nil za mojim hrbtom silen hrup: vpitje mnogih glasov in nagli topot nekaj stotin ljudi. Ozrl sem se in zagledal gosto množico, ki se je pomikala pro-ti meni, mahaje z višnjevim prapori, razpeli in banderi, na katerih so bile naslikane Odre-menikove rane. Nekateri so prepevali, drugi kričali, a ma-lone vsi so vihteli gorjače in drugo orožje. Izprevod se je naglo bližal, razliva se po vsej širini ulice; da bi se ga ognil, sem stopil pod neki obok, ki mi je ponujal zavetje.

Z glušečim vpitjem so drli mimo mene. Videl skoraj ni-sem drugega kakor gozd raz-burjenih rok, mahajočih nad zagorelimi obrazi; a za trenu-tek sem vendar ujel z očmi tro-jico mož, ki so mirno korakali sredi gneče, čeprav so bili baš oni vzrok vsega trušca. Tisti, ki je stopal v sredi trojice, je bil Froment. Eden izmed nje-govih dveh spremljevalcev je nosil talar, drugi, človek s predzrnim obrazom, pa je imel klobuk bojevitno potisnjen na uho. Za njima se je vrstilo do tri ali štiri sto glav ljudi, iz-

mečkov mesta, beračev, vsako-jakih zlikovcev in drugih lju-di brez pravega poklica.

Ko sem se naveličal gledati, sem opazil zraven sebe človeka, v katerem sem po čudnem naključju spoznal tistega, ki mi je bil snoči pokazal gostilno "Pri Louvru." Vprašal sem ga, ali ni ta, ki je šel pravkar mi-mo, gospod Froment.

"Da, da," se je zarežal. "On sam — in pa njegov brat."

"O, njegov brat? Kako mu je pa ime?"

"Nekateri ga imenujejo Fro-menta Širokoustnika."

"In kam so namenjeni?"

"Danes bodo razgrajali pred protestantsko cerkvijo," je tr-pko odvrnil. "Jutri pobijejo okna. Pojutrišnjem, ali vsaj kakor hitro bodo imeli toliko poguma, bodo pregnali vernike in nastanili v božjem hramu svojo posadko iz Montpellier-a. Nato pridejo begunci iz Tu-

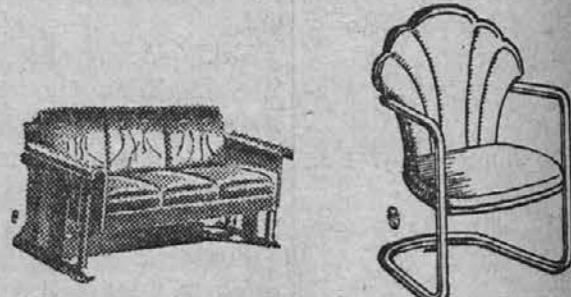
rina, upor bo popoln in pre-gnanje protestantov se prične iznova. Čudne stvari boste ve-deli, ako Cevennci ne posežejo vmes."

"Kaj pa župan?" sem vprašal. "In narodna straža? Ali bodo mirno gledali vse to?"

"Župan je rdeč," je kratko odvrnil moj sobesednik, "in tretjini straže takisto. Saj bo ste videli."

S hladnim naklonom je odšel svojo pot, med tem ko sem še vedno gledal za izprevodom. In tedajci mi je prišlo na um, da bi tam, kjer bo Froment utegnil srečati Saintalaiske čudeč se, da me ta misel ni preje obšla, sem se je oprizel in stekel za množico. Došel sem jo na majhnem trgu, ki so ga obdajale mrke, visoke zgradbe in s katerega se je odepal nekaj tesnih uličic na vse strane. A glavni del izprevoda je bil že izginil in zadnje vrste se pravkar razhajale.

Gliderji in stoli za verando

Poletje je sedaj tukaj in večina izmed nas bo prežive-la dneve doma. Eden izmed naših gliderjev z nepre-močljivo blazino bo napravil vašo verando bolj pri-vlačno in udobno. Ali pa si dobite enega naših De-Luxe usnjenih stolov na spring. Nikdar še niste vi-deli tako udobnih stolov, posebno za očeta. Je prav za prav gugalnik in stol obenem in tako udoben, da ga je nemogoče opisati. Priti morate in si ga ogle-dati sami!

Imamo samo še omejeno število v zalogi in kadar bodo pošli, potem jih ne bo več.

A. GRDINA IN SINOVI

ZALOGA POHIŠTVA IN POGREBNI ZAVOD
6019 St. Clair Ave. HE 2088
15301 Waterloo Rd. KE 1235
ODPRTO VSAK VEČER RAZEN V SREDO DO OPOLDNE

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskar-na vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pri-dite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave. HEnderson 0628

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena \$ 2.00 in stane samo:

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA
6113 St. Clair Ave. Cleveland, O.

V BLAG SPOMIN

DRUGE OBLETNICESMRTI LJUB-LJENEGA IN NIKDAR POZABLJE-NEGA SOPROGA IN OČETA

Joseph Ferkul

ki ga je Bog poklical k sebi dne 19. maja, 1940.

Dve leti hladni grob Te krije, in spomin nam žalosti srce. Bog odzvel soproga in očeta, in Troja pot se je končala. V miru božjem sladko počiva, in prosti tam Boga za nas!

Žalujoci ostali:
CAROLINE FERKUL, sinova, JOSEPH in JOHN, sinova.

Cleveland, O., 20. maja, 1942.

Gornja slika nam nudi prizor v Rusiji, ko je mati Ka-tarina Christyakova pozdravila svojega sina, ki se bori proti Nemcem v ruskih guerila vrstah in je prišel pogledat za kratek čas svojo mater in svojo domačo vas, kjer so ga vaščani veselo pozdravljali.